

UM, Univerzitetna knjižnica Maribor
Gospejna ulica
2000 Maribor

V Mariboru, 30.6.2020

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Kotnikova ulica 5
1000 Ljubljana
gp.mgrt@gov.si

**Zadeva: Dodatne pripombe na objavljena stališča deležnikov o implementaciji
Direktive EU 2019/790 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu.**

Spoštovani,

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT) je dne 5. 6. 2020 objavilo pisna stališča zainteresirane strokovne javnosti o implementaciji Direktive EU 2019/790 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu (v nadaljevanju DSM Direktiva) in zainteresirano strokovno javnost pozvalo, naj do 30. 6. 2020 posreduje svoje komentarje na objavljena pisna stališča.

Znotraj določenega roka posredujemo komentarje na stališča, ki se nanašajo na področje našega dela in sicer na naslednje določbe DSM Direktive:

- člen 3,
- člen 5,
- člen 6,
- člen 7,
- členi 8 – 11,
- člen 14.

Člen 3

DSM Direktiva v členu 3 (Besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja) predvideva novo obvezno izjemo od avtorske in sorodnih pravic za namene izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja za znanstveno raziskovanje.

Člen 3 DSM Direktive omogoča raziskovalcem, ki imajo zakonit dostop do odprtega spleta, kakor tudi do zbirk univerz, knjižnic, arhivov in drugih ustanov za varstvo kulturne dediščine

in nekaterih drugih institutih, svobodo izvajanja podatkovne analitike, ne da bi za to potrebovali dovoljenje imetnikov pravic.

Ponovno poudarjamo, da je za učinkovito opravljanje raziskovalne dejavnosti na področju podatkovne analitike, ki je eden ključnih gradnikov ustvarjanje umetne inteligence, ključno, da se določbe 3. (in tudi 4. člena) DSM Direktive v slovenski pravni red prenesejo na način, da se upoštevajo predlogi, ki smo jih navedli že v pisnih stališčih, posredovanih na MGRT do dne 30. 4. 2020.

Dodatno v odgovor na objavljena stališča posebej izpostavljamo določene vidike, za katere je pri implementaciji potrebna posebna pozornost in bi bili, če bi bili napačno implementirani, za raziskovanje zelo škodljivi:

1. Pri implementaciji določb naj se uporablja izraz “analiza besedila in podatkov”.¹

Pri implementaciji določb 3. (in 4. člena) DSM Direktive naj se uporabi izraz “analiza besedila in podatkov” ali “podatkovna analitika” in ne “besedilno in podatkovno rudarjenje” zato, da ne bo dvoma, da so vključene vse tehnike podatkovne analize, ki se uporabljajo v procesih ustvarjanja umetne inteligence. DSM Direktiva namreč v uvodni izjavi 5 uporablja izraz “tehnologije za besedilno in podatkovno rudarjenje”, iz česar izhaja, da podatkovna analiza spada na številna različna področja podatkovne znanosti, kot je denimo analiza podatkov v okviru umetne inteligence in strojnega učenja, in ne samo na področje podatkovnega rudarjenja. Da bo implementacija DSM Direktive kar najbolje odražala tehnične okvirje, znotraj katerih se izvaja analiza podatkov, naj se pri njej uporabi dovolj širok izraz, kot je denimo “analiza besedila in podatkov”.

Zato opozarjamo, naj se ne upošteva predlog stališča Ministrstva za kulturo, naj se pri implementaciji uporabi izraz “besedilno in podatkovno rudarjenje”.

2. Izjeme ne smejo biti podvržene nadomestilu²

Iz Uvodne izjave 17 DSM Direktive jasno izhaja, da izjeme iz 3. (in 4. člena) ne smejo biti podvržene plačilu nadomestila. Uvodna izjava 17 namreč določa, da “države članice ne bi smele zagotoviti nadomestila za imetnike pravic, kar zadeva načine uporabe, zajete v izjeme v zvezi z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem, uvedene s to direktivo.” Zato naj bo pri implementaciji DSM Direktive v zakonu jasno izrecno navedeno, da izjeme iz 3. (in 4. člena) niso podvržene plačilu nadomestila.

3. Naj se ne določa posebnih zahtev glede hrambe podatkov s strani tretjih oseb, ker to ni potrebno.³

Posebne varnostne zahteve glede hrambe podatkov s strani tretjih oseb niso potrebne, saj je potrebno knjižnicam in drugim raziskovalnim ustanovam in ustanovam za varstvo kulturne

¹ Odziv na stališče Ministrstva za kulturo, str. 4

² Odziv na stališče ZAMP, str. 3

³ Odziv na stališče ZAMP, str. 3

dediščine, ki so večje ravnanju z avtorsko-pravnimi deli, ki jih kupijo na trgu, zaupati uporabo predmetov varstva. Dejstvo je, da je evropskim knjižnicam na leto zaupano, da preko 2,28 milijarde EUR za nakup znanstvenih knjig in zbornikov za raziskovalne namene, zato naj se jim zaupa tudi njihova uporaba ("Zaupaj se nakup, zaupa se uporaba").

Poleg tega so univerze in njihove raziskovale knjižnice učinkovite pri vzpostavljanju varnostnih ukrepov za zaščito svojih in tujih sredstev in za spoštovanje določb GDPR, prav tako ima izven univerz večina organizacij, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje, najnovejšo tehnologijo varnosti IT. Takšne varnostne zahteve so jim naložene tudi s strani javnih financerjev, zlasti javnih financerjev njihovih raziskav, zato so opremljene in pripravljene, da varujejo podatke. Zato pri implementaciji člena 3 (in 4) posebne varnostne zahteve glede hrambe podatkov s strani tretjih oseb niso potrebne, ampak naj se enostavno le natančno implementira člen 3 (in 4).

Zaradi zgoraj navedenega opozarjamo, da bi bilo škodljivo upoštevanje predloga iz stališča Združenja avtorjev Slovenije, k.o. (v nadaljevanju ZAMP), da se pri implementaciji vključi zahteva po vzdrževanju javnega seznama avtorskih del.

Člen 5

DSM Direktiva v členu 5 določa obvezno izjemo za izobraževanje, ki bo omogočala izobraževalcem in učencem v formalnem izobraževalnem okolju prosto rabo avtorsko varovanih vsebin, ne da bi za to potrebovali predhodno dovoljenje imetnikov avtorskih pravic.

Pri implementaciji 5. člena DSM Direktive je pomembno predvsem poskrbeti za spremembo preozke obstoječe izjeme za pouk v 49. členu Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) v novo izjemo za poučevanje in znanstveno raziskovanje, s čimer bi sledili primeru dobre prakse pri ureditvi tega vprašanja na nacionalni ravni. Izjeme za raziskovalce nikoli nismo implementirali v naš pravni red.

Najprej poudarjamo, da se pri implementaciji 5. člena DSM Direktive zavzemamo za implementacijo na način, da se upošteva vse, kar smo navedli že v svojih pisnih stališčih, posredovanih na MGRT do dne 30. 4. 2020. Dodatno v odgovor na objavljena stališča posebej izpostavljamo določene vidike, za katere je pri implementaciji potrebna posebna pozornost:

1. Upravičenci do izjeme naj se opredelijo ustrezno široko⁴

Uvodna izjava 20 DSM Direktive določa, da bi morala izjema iz 5. člena "koristiti vsem izobraževalnim ustanovam, ki jih priznava država članica, tudi tistim, ki nudijo osnovnošolsko, srednješolsko, poklicno in visokošolsko izobraževanje. Uporabljati bi se morala samo, če so načini uporabe upravičeni z nekomercialnim namenom določene dejavnosti poučevanja. Organizacijska struktura in način financiranja izobraževalne ustanove ne bi smela biti odločilna dejavnika pri določanju, ali je dejavnost komercialne narave." Izjema naj torej vključuje vse posameznike, vključene v dejavnosti izobraževalnih ustanov. To pomeni, da naj

⁴ Odziv na stališče ZAMP, str. 4

se kot upravičenci do izjeme opredeli tudi podporno osebju, zaposleno v šolah in drugi posamezniki, ki podpirajo ali dopolnjujejo poučevalne dejavnosti (npr. socialni in drugi delavci, ki nudijo podporo učencem s posebnimi potrebami, delavci, ki nudijo podporo pri izvenšolskih dejavnostih in športu, starši itd.).

Zato poudarjamo, da je potrebno zavrniti predlog iz stališča ZAMP, da naj se upravičence do izjeme opredeli ozko.

2. Licence naj nimajo prednosti pred izjemo⁵

DSM Direktiva v drugem odstavku 5. člena sicer določa možnost, da se izjema za določene vrste gradiv (kot je npr. gradivo, namenjeno izobraževalnemu trgu) ne uporablja, če so na trgu enostavno dostopne licence za uporabo takšnih gradiv. Vendar je potrebno opozoriti, da se z implementacijo možnosti iz drugega odstavka 5. člena DSM Direktive imetnikom pravic omogoči, da učiteljem ali učencem odvzamejo možnost koristiti izjemo za izobraževanje. Uporabnikom je na takšen način lahko dejansko odvzeta pravica do rabe v skladu z izjemo, saj bodo prisiljeni v nakup licenc za takšno rabo. To postavlja nevaren precedens za pravice uporabnikov, saj bodo lahko imetniki pravic licence ponujali po zelo neugodnih tržnih pogojih. Zato naj se pri implementaciji 5. člena DSM Direktive ne uporabi možnost iz njegovega drugega odstavka.

Iz zgoraj navedenega izhaja, da je škodljivo, če se upoštevajo predlogi iz stališč ZAMP, Slovenske avtorske in založniške organizacije za pravice reproduciranja, k.o. (v nadaljevanju SAZOR) in Rokus Klett, da naj se iz izjeme izključijo gradiva, namenjena izobraževalnemu trgu, za uporabo katerih bi bilo potrebno pridobiti licenco.

3. Izjema naj ne bo podvržena plačilu nadomestila⁶

DSM Direktiva v četrtem odstavku 5. člena sicer določa možnost, da se lahko določi nadomestilo za imetnike pravic za uporabo njihovih del ali drugih predmetov varstva, vendar to za države članice ni obvezno. Pomembno je poudariti, da uporaba izjeme ne pomeni prostega dovoljenja za rabo avtorsko varovanih gradiv na načine, ki imetnikom pravic povzročajo neupravičeno škodo. Raba gradiv v skladu z izjemo namreč škode imetnikom pravic sploh ne povzroči, ali pa je škoda, ki jo utrpijo zgolj minimalna. O ustreznosti neplačljive izjeme priča tudi dejstvo, da ima trenutno več kot 15 držav članic EU izjeme za izobraževanje, ki so v celoti neplačljive.

Zato naj se pri implementaciji 5. člena DSM Direktive ne uporabi možnost iz njegovega četrtega odstavka. Iz navedenega izhaja, da bi bilo škodljivo slediti predlogom iz stališč ZAMP in SAZOR, da naj se za to izjemo razširi obseg obveznega kolektivnega upravljanja pravic v Sloveniji na način, da bo zajemalo tudi nadomestilo za digitalno rabo del in drugih predmetov varstva v skladu z izjemo za izobraževanje. Namesto tega naj se v imenu javnega interesa določi prosta raba, kakor je že danes uveljavljeno v številnih državah članicah EU, kakor je npr. predlagano tudi v aktualnem postopku implementacije v Republiki Hrvaški ali kakor je v

⁵ Odziv na stališča ZAMP, str. 4; SAZOR, str. 3; Rokus Klett, str. 2

⁶ Odziv na stališča ZAMP, str. 4-5; SAZOR str. 2-3

Republiki Sloveniji že uveljavljeno na področju zakonite rabe avtorskih del na podlagi izjeme za osebe z invalidnostjo.

Člen 6

DSM Direktiva v členu 6 določa novo izjemo za ohranjanje kulturne dediščine, ki ustanovam za varstvo kulturne dediščine omogoča reproduciranje avtorsko varovanih del za namene ohranjanja kulturne dediščine. S tem se zagotovi, da se knjižnic, arhivov in muzejev pri takšnem reproduciranju ne bo po nepotrebnem omejevalo.

Najprej poudarjamo, da se pri implementaciji 6. člena DSM Direktive zavzemamo za implementacijo na način, da se upošteva vse, kar smo navedli že v svojih pisnih stališčih, posredovanih na MGRT do dne 30. 4. 2020. Dodatno v odgovor na objavljena stališča posebej izpostavljamo določene vidike, za katere je pri implementaciji potrebna posebna pozornost:

1. Izjema naj dovoljuje čim bolj odprt spekter namenov rabe⁷

Direktiva dopušča možnost, da izjema za ohranjanje zajema širok spekter dovoljenih namenov rabe. Ta maneverski prostor naj se izkoristi in v izjemo za ohranjanje naj se zato vključi čim več relevantnih dejavnosti, povezanih s preživetjem oziroma ohranjanjem del (npr. katalogizacija). V ta namen naj bo seznam dovoljenih namenov rabe del v skladu s to izjemo odprt. Dodatno naj izjema poleg reproduciranja pokriva tudi vse ostale vrste notranje rabe, kakor tudi spletno žetje (t.i. "web harvesting") s strani ustanov za varstvo kulturne dediščine ali morebitnih upravičencev do izjeme. To pomeni, da je potrebno zavrniti predlog iz stališča ZAMP, da se izjema omeji le na reproduciranje.

Ta izjema ne sme v obenem primeru biti predmet nadomestila. Zato naj se zakonodajne odločbe ustrezno implementirajo in po potrebi prilagodijo.

Člen 7⁸

DSM Direktiva v členu 7 ureja prekrivanje izjem in omejitev z nasprotujočimi pogodbenimi določbami in prekrivanje izjem in omejitev avtorskih pravic s tehnološkimi zaščitnimi ukrepi. To sta dva pomembna problema, s katerimi se srečujejo uporabniki avtorskih del in drugih predmetov varstva. Skladno s 7. členom DSM Direktive so neizvršljive pogodbene določbe, ki bi bile v nasprotju z izjemami iz DSM Direktive, prav tako mora biti uporabnikom ustrezno omogočeno dostopanje do gradiva, ki je sicer zaščiteno s tehnološkimi zaščitnimi ukrepi.

Poudarjamo, da se pri implementaciji 6. člena DSM Direktive zavzemamo za implementacijo na način, da se upošteva vse, kar smo navedli že v svojih pisnih stališčih, posredovanih na MGRT do dne 30. 4. 2020, zlasti, da se upošteva naslednje smernice:

⁷ Odziv na stališče ZAMP, str. 5

⁸ Na ta člen se ni posebej nanašalo nobeno stališče.

1. Zahteva naj se, da imetniki pravic upravičencem do izjem zagotovijo dostop do gradiv v roku 72 ur.
2. Vzpostavi naj se odgovornost imetnikov avtorskih pravic, če ne zagotovijo dostopa v roku 72 ur.
3. Vse izjeme naj se zavaruje pred morebitno odpravo s pogodbenimi določili.
4. Vse izjeme naj se zavaruje pred morebitno odpravo s tehnološkimi zaščitnimi ukrepi.
5. Omogoči naj se zaobid tehnoloških zaščitnih ukrepov v obsegu, ki je potreben za zakonito uporabo v okviru izjem in omejitev.

Členi 8-11

Členi 8 - 11 DSM Direktive dovoljujejo ustanovam za varstvo kulturne dediščine, da razprodana dela iz svojih zbirk objavijo oziroma jih dajo na voljo javnosti prek spleta. Člen 8. DSM Direktive zahteva, da države članice določijo pravno podlago, ki bi ustanovam za varstvo kulturne dediščine omogočila digitalizacijo razprodanih del in njihovo dajanje na voljo javnosti prek spleta. Člen 9 DSM Direktive določa, da mehanizmi iz člena 8 omogočijo, da se dovoli uporaba razprodanih del ali drugih predmetov varstva v trajni zbirki ustanov za varstvo kulturne dediščine v vseh državah članicah EU. Člen 10 DSM Direktive določa, da Urada Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) ustanovi portal za dostop do del in da vodi Evidenco osirotelih del. Člen 11 DSM Direktive določa, da morajo države članice omogočiti dialog med imetniki pravic, organizacijami za kolektivno upravljanje pravic in ustanovami za varstvo kulturne dediščine zato, da se doseže sporazum o predpostavkah glede definicije razprodanih del in da se omogoči delovanje licenc in izjeme v praksi. Ključno je, da se ustanove za varstvo kulturne dediščine udeležijo dialoga.

Najprej poudarjamo, da se pri implementaciji členov 8 - 11 DSM Direktive zavzemamo za implementacijo na način, da se upošteva vse, kar smo navedli že v svojih pisnih stališčih, posredovanih na MGRT do dne 30. 4. 2020. Dodatno v odgovor na objavljena stališča posebej izpostavljamo določene vidike, za katere je pri implementaciji potrebna posebna pozornost:

1. Natančno naj se opredeli obseg licenčnega mehanizma oziroma mehanizma podeljevanj dovoljenj za uporabo⁹

Rešitev, ki temelji na licencah, predstavlja t.i. razširjeno kolektivno licenciranje (Extended Collective Licensing, ECL) oziroma razširjeno kolektivno upravljanje (Extended Collective Management, ECM), ki temelji na domnevi reprezentativnosti in je v našem pravnem sistemu nepoznano. Zato bo učinkovita implementacija v praksi predstavljala velik izziv. Takšne sisteme poznajo v nekaterih drugih, zlasti nordijskih, državah članicah, kjer je praksa in tudi kultura kolektivnega upravljanja pravic bistveno bolj razvita. Sistem razširjenega kolektivnega

⁹ Odziv na stališča ZAMP, str.5; Ministrstvo za kulturo, str. 3; SAZAS, str. 6

upravljanja organizacijam za kolektivno upravljanje pravic omogoča, da podelijo licence ne samo v imenu članov, torej avtorjev, od katerih so pridobili izrecno pooblastilo, ampak tudi v imenu avtorjev, ki kolektivne organizacije niso izrecno pooblastili. Razširitev licence na dela avtorjev, ki niso člani organizacij za kolektivno upravljanje pravic, je možno zaradi (domnevane) reprezentativnosti takšnih organizacij, ki temelji na zakonu oziroma zakonski domnevi. Imetniki pravic lahko iz sistema razširjenega kolektivnega upravljanja izstopijo, kar je ključna razlika v primerjavi z obveznim kolektivnim upravljanjem, katerega poznamo v Republiki Sloveniji.

V skladu z veljavnim pravom v Republiki Sloveniji lahko kolektivne organizacije upravljajo pravice samo na podlagi veljavnega dovoljenja, ki ga kolektivni organizaciji podeli Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (URSIL), kar bo moralo biti upoštevano tudi v tem primeru.

Zaradi zagotovitve pravne varnosti je pomembno, da se licenčni mehanizem oziroma podeljevanje dovoljenj uporabi le v primerih, kjer je kolektivna organizacija **dovolj reprezentativna** »na podlagi pooblastil imetnikov pravic za vrste del ali drugih predmetov varstva ter za pravice, ki so predmet licence«. V Republiki Sloveniji je ključno, da ima kolektivna organizacija tudi ustrezno dovoljenje za upravljanje ustreznih pravic na ustreznih vrstah del, ki ga podeljuje URSIL.

Poleg reprezentativnosti, ki jo mora kolektivna organizacija izkazovati v času podeljevanja dovoljenja, naj se vzpostavi tudi stroge kriterije za preverjanje reprezentativnosti kolektivne organizacije (peti odstavek člena 8 in člen 11) v času podeljevanja ustreznih dovoljenj in licenc. Določi naj se jasne definicije »vrste del« in »pravic«, ki jih mora kolektivna organizacija upravljati. V primerih, ko dovolj reprezentativna organizacija za kolektivno upravljanje pravic (dovolj reprezentativna za vrsto dela in za eno ali več pravic) ne obstaja, oziroma ko obstoječe kolektivne organizacije ne bodo izpolnjevale teh kriterijev, bo namesto licence veljala možnost uporabe del na podlagi izjeme. To bo ključnega pomena za učinkovito implementacijo teh določb v Republiki Sloveniji.

Jasno naj bo, da je reprezentativna kolektivna organizacija samo tista kolektivna organizacija, ki v skladu z veljavnim dovoljenjem za upravljanje pravic 1) ne samo »pokriva« večje število imetnikov pravic za ustrezno vrsto del ali drugih predmetov varstva 2) ampak tudi »pokriva« večje število imetnikov pravic za eno ali več pravic, omenjenih v prvem odstavku 8. člena.

Zaradi vsega zgoraj navedenega opozarjamo, da je potrebno zavrniti predlog iz stališča ZAMP, da naj se za upravljanje pravic, na katere se nanašajo določbe 8 – 11 DSM Direktive, spremeni oziroma razširi obseg določb o obveznem kolektivnem upravljanju.

2. Vrste dovoljenj, ki jih podeljujejo kolektivne organizacije za upravljanje pravic in njihov učinek naj bodo jasno določeni¹⁰

Dovolj reprezentativne organizacije za kolektivno upravljanje pravic lahko ustanovam za varstvo kulturne dediščine podeljujejo dovoljenja za nekomercialne namene za

¹⁰ Odziv na stališča ZAMP, str. 5; Ministrstvo za kulturo, str. 3

reproduciranje, distribucijo, priobčitev javnosti ali dajanje na voljo javnosti razprodanih del ali drugih predmetov varstva, ki se trajno nahajajo ali so na podlagi dolgotrajne posoje v zbirki ustanove, ne glede na to, ali so vsi imetniki pravic, ki jih zajema dovoljenje, podelili mandat organizaciji za kolektivno upravljanje pravic.

Kolektivna organizacija lahko podeljuje dovoljenja samo pod pogojema, da je organizacija za kolektivno upravljanje pravic dovolj reprezentativna za relevantno vrsto del ali drugih predmetov varstva, kar mora biti razvidno iz dovoljenja in kar mora biti tudi dejansko izkazano v praksi in da je vsem imetnikom pravic zagotovljena enaka obravnava glede pogojev licence. Zato je potrebno opozoriti na napačno sklepanje iz stališča ZAMP, da je za "reprezentativnost" kolektivnih organizacij v smislu DSM Direktive dovolj že dovoljenje nacionalnega urada.

Dovoljenja za ustanove za varstvo kulturne dediščine, ustanovljene v Republiki Sloveniji, podeljujejo kolektivne organizacije, ki so reprezentativne v Republiki Sloveniji, vendar se lahko obseg dovoljenja za razprodana dela ali druge predmete varstva razširi na razprodana dela ali druge predmete varstva v katerikoli državi članici Evropske unije.

3. Določi naj se možnost izstopa za imetnike pravic¹¹

Vsi imetniki pravic, katerih dela so digitalizirana in dostopna javnosti na podlagi določil členov 8 – 11 DSM Direktive, morajo imeti možnost izstopiti iz sistema, kar pomeni, da lahko zahtevajo umik svojih del iz tega, kar je bilo dano na voljo prek licence ali izjeme.

To pomeni, da je potrebno zavrniti predlog iz stališča ZAMP, da se za omenjeno izjemo uvede sistem obveznega kolektivnega upravljanja, saj iz njega imetniki pravic ne morejo izstopiti.

Člen 14¹²

DSM Direktiva v 14. členu varovalko javne domene, saj zagotavlja, da reprodukcije avtorskih del vizualne umetnosti, ki so v javni domeni, ne uživajo varstva in jih zato ni mogoče izločiti iz javne domene. Sicer se člen 14. DSM Direktive nanaša samo na dela vizualne umetnosti kot so npr. slike, risbe, fotografije, kipi, arhitekturna dela, oblikovalska dela, keramika, obrtna dela, freske, grafiti, videi, vendar lahko države članice EU njegovo veljavnost razširijo tako, da da se določba nanaša na katerokoli delo in na vse neizvirne reprodukcije avtorskih del ne glede na to, kdaj te reprodukcije nastanejo. To pomeni, da se varovalka ne nanaša samo na neizvirne reprodukcije del, ki so v javni domeni. Takšna implementacija bi bila najbolj učinkovita in bi preprečevala, da pridobijo novo avtorsko-pravno varstvo neizvirne reprodukcije del, ki so v javni domeni in tudi neizvirne reprodukcije vseh ostalih avtorsko-pravnih del.

Poudarjamo, da se pri implementaciji 6. člena DSM Direktive zavzemamo za implementacijo na način, da se upošteva vse, kar smo navedli že v svojih pisnih stališčih, posredovanih na MGRT do dne 30. 4. 2020, zlasti, da se upošteva naslednje smernice:

¹¹ Odziv na stališča Društva novinarjev Slovenije, str. 3; ZAMP, str. 5

¹² Na ta člen se ni posebej nanašalo nobeno stališče.

1. Dodatno varstvo naj se odreče vsem neizvirnim reprodukcijam del in predmetov varstva oziroma vsem gradivom, ki nastanejo kot rezultat reproduciranja zavarovanega dela ali drugega predmeta varstva, ki ni zavarovano z avtorsko ali sorodnimi pravicami, razen če je takšno gradivo originalno v smislu avtorjeve individualne intelektualne stvaritve.
2. Takšno varstvo naj se odreče ne glede na to, ali je dejanje reproduciranja bilo izvedeno pred ali po poteku obdobja varstva dela ali drugega predmeta varstva.
3. Prepoved naj se nanaša na kakršnokoli dvo ali trodimenzionalno reprodukcijo, ne glede na obliko, sredstva, tehnologijo ali medij reprodukcije.

Ostale določbe, ki se ne nanašajo na raziskovalne organizacije, izobraževalne ustanove, ustanove za varstvo kulturne dediščine itd.

Člen 18: Primerno in sorazmerno plačilo¹³

DSM Direktiva v 18. členu določa, da morajo države članice EU zagotoviti, "da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmerne plačila."

Pri implementaciji tega člena je potrebno posebej paziti, da se v njem določena pravica nanaša na primere, ko avtorji licencirajo ali prenesejo pravice za izkoriščanje svojih del.

V primerih, ko so uporabe dovoljene na podlagi izjem in omejitev, naj se v imenu javnega interesa določi prosta raba, tako kot je v Republiki Sloveniji že sprejeto npr. na področju (sicer zelo ozke) izjeme za izobraževanje ali izjeme v korist oseb z invalidnostjo.

Vljudno vas prosimo, da pri implementaciji DSM Direktive upoštevate tako naša stališča kakor naše odzive na ostala objavljena stališča, da bomo lahko učinkovito opravljali svoje delo.

Lep pozdrav,

V imenu koordinacije Nacionalne skupnosti odprte znanosti

UM, Univerzitetna knjižnica Maribor

dr. Zdenka Petermanec, ravnateljica UKM

zanjo: p.p. 0733-8/2019, mag. Dunja Legat, pomočnica ravnateljice

¹³ Odziv na stališča Društva novinarjev Slovenije, str. 5; Društva slovenskih režiserjev, str. 3; AIPA dopis za Ministrstvo za kulturo, str. 2; SAZAS, str. 2-6; Društva slovenskih igralcev, str. 5

